

บทที่ 3

วิธิดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาถึงการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุดในด้านงานเทคนิค การบริการ ตลอดจนปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายให้ดียิ่งขึ้น

แนวเหตุผลกำหนดไว้ว่า แม้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจะได้ร่วมมือกันในการทำบัตรรายการวัสดุย่อยสลายให้เป็นมาตรฐานเดียวกันแล้ว แต่ก็ยังประสบปัญหาในการดำเนินงานด้านเทคนิคและการบริการวัสดุย่อยสลายในห้องสมุด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย สำนักหอสมุด/ห้องสมุดกลาง/สถาบันวิทยบริการ/ห้องสมุดกลางวิทยาเขต ห้องสมุดคณะและห้องสมุดที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชนที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 163 แห่ง ซึ่งได้สำรวจแล้วว่ามีวัสดุย่อยสลายรวมทั้งสิ้น 40 แห่ง ได้แก่

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.1 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.2 ห้องสมุดคณะครุศาสตร์
 - 1.3 ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์
 - 1.4 ห้องสมุด รุฟุส ดี สมิต คณะรัฐศาสตร์
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 2.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - 2.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 3.1 หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 4.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 4.2 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์
 - 4.3 ห้องสมุดคณะวิทยาศาสตร์
 - 4.4 ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์

5. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 5.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 5.2 ห้องสมุดคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
 - 5.3 ศูนย์สนเทศเพื่อการวิจัยไทยคดีศึกษา สถาบันไทยคดีศึกษา
 - 5.4 ห้องสมุดสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

6. มหาวิทยาลัยมหิดล
 - 6.1 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
 - 6.2 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
 - 6.3 ห้องสมุดคณะเภสัชศาสตร์
 - 6.4 ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศคณะเวชศาสตร์เขตร้อน
 - 6.5 ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
 - 6.6 ห้องสมุดสตางค์ มงคลสุข คณะวิทยาศาสตร์
 - 6.7 ห้องสมุดสถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน

7. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - 7.1 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - 7.2 ฝ่ายห้องสมุด มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบึงฉลือสุพรรณบุรี

8. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - 8.1 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตประสานมิตร
 - 8.2 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตพลศึกษา
 - 8.3 สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตสงขลา
 - 8.4 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตมหาสารคาม

9. มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 9.1 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตวังท่าพระ
 - 9.2 ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

10. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 10.1 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
 - 10.2 ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์
 - 10.3 ห้องสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

11. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 - 11.1 สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

12. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 12.1 ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์

13. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
 - 13.1 สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ
 - 13.2 ห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์

14. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
 - 14.1 สำนักบรรณสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

15. สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

15.1 กองห้องสมุด สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้

16. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

16.1 หอสมุดและศูนย์สนเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ทั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากหัวหน้าบรรณารักษ์และ/หรือนักวิชาการ
ไลศตทัศน์ศึกษาตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุด

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในกรณีที่ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ผู้วิจัยได้ติดตามสัมภาษณ์และศึกษาด้วยตนเองและโทรศัพท์ทางไกลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ขั้นตอนในการวิจัยกระทำดังนี้คือ

การค้นคว้าจากเอกสาร

ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัสดุย่อยสลายจาก หนังสือ วารสาร งานวิจัย วิทยานิพนธ์และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ชนิดและประเภท อุปกรณ์ ในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุดในด้านงานเทคนิค การบริการตลอดจนปัญหาที่ประสบในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุด เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้าง แบบสอบถาม

การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

โดยการสำรวจรายชื่อห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้คู่มือ "นามานุกรมห้องสมุดและผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 2531" เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น โดยส่งแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นไปยังหัวหน้าบรรณารักษ์และ/หรือนักวิชาการไลศตทัศน์ศึกษาใน สำนักหอสมุด/ห้องสมุดกลาง/สถาบันวิทยบริการ/ห้องสมุดกลางวิทยาเขต ห้องสมุดคณะและห้องสมุดที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อทราบจำนวนห้องสมุดที่มีวัสดุย่อยสลาย จากห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 130 แห่ง และห้องสมุด

สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีก 33 แห่ง รวมทั้งสิ้น 163 แห่ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น (ภาคผนวก ค) ด้วยตนเอง จำนวน 24 แห่ง และส่งโดยทางไปรษณีย์ จำนวน 139 แห่ง ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2531 ถึง 30 กันยายน 2531 ระยะเวลา 1 เดือน หากไม่ได้รับแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นกลับคืน ก็ส่งไปเป็นครั้งที่ 2 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2531 ได้รับแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นกลับคืนมา จำนวน 123 ชุด ไม่ได้กลับคืนมา จำนวน 16 ชุด ผู้วิจัยจึงใช้วิธีโทรศัพท์สอบถามด้วยตนเอง ผลปรากฏว่ามีห้องสมุดที่มีวัสดุย่อยส่วน จำนวน 16 สถาบัน คือห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 15 สถาบัน รวม 39 แห่ง และห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอีก 1 แห่ง รวมทั้งสิ้น 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.54 จึงใช้เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ประมวลผลและกำหนดขอบเขตของเนื้อหาจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

ลักษณะของคำถามเป็นแบบกำหนดให้ตอบ (Check-List) คำถามปลายเปิด (Open-End) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งได้ 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลของห้องสมุด ได้แก่ สถานภาพของห้องสมุด หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานวัสดุย่อยส่วนและนโยบายในการใช้วัสดุย่อยส่วนของห้องสมุด

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานวัสดุย่อยส่วนของห้องสมุดในด้าน

งานเทคนิค ประกอบด้วยการจัดการจัดหา การผลิต การลงทะเบียน การจัดหมู่และทำบัตรรายการ การจัดเก็บและการบำรุงรักษา

การบริการ ประกอบด้วยการให้บริการวัสดุและอุปกรณ์ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในการให้บริการวัสดุย่อยส่วน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานวิศกย่อย่สวน ซึ่ง เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และชนิดคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น เพิ่มเติมในเรื่อง การดำเนินงานวิศกย่อย่สวนของห้องสมุด

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาและตรวจสอบ แก้ไข และนำไปทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย โดยส่งแบบสอบถามไป ทดสอบ (Pretest) กับหัวหน้าบรรณารักษ์และ/หรือนักวิชาการโสตทัศนศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานวิศกย่อย่สวนจากห้องสมุด 5 แห่ง คือ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासูกรี ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ฌนาคารแห่งประเทศไทย ห้องสมุดวิทยาลัยป้องกัน ราชอาณาจักร ห้องสมุดศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย ห้องสมุดและ ศูนย์เอกสารแห่งภูมิภาคสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย

จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จึงได้แบบ สอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. ผู้วิจัยมีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอ ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม (ภาคผนวก ง) ไปยังห้องสมุดที่เป็นประชากร ในการวิจัย

2. ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรที่กำหนด ซึ่งกระทำ 2 วิธี คือ

2.1 ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบโดยทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ อำนวยความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน ด้วยการสอดซอง ปิดดวงตรา- ไปรษณียากรพร้อมสถานที่อยู่ของผู้วิจัยสำหรับส่งแบบสอบถามกลับคืนมาด้วย

2.2 แจกแบบสอบถามพร้อมทั้งขอสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จากห้องสมุดที่ผู้วิจัยสามารถไปด้วยตนเองได้

3. ผู้วิจัยเริ่มส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2532 โดยกำหนดระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามคืนภายใน 1 เดือน เมื่อครบกำหนดแล้วก็ได้จดหมายทวงถามไปยังห้องสมุดที่ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนอีกครั้งหนึ่ง ในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้วิธีโทรศัพท์ไปทวงและไปขอรับด้วยตนเอง ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนสำหรับนำมาใช้วิเคราะห์ทั้งสิ้น 40 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. เนื่องจากจำนวนห้องสมุดที่เป็นประชากรในการวิจัยมีเพียง 40 แห่ง ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ เข้าศึกษาการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุดแต่ละแห่งเพิ่มเติมด้วยตนเอง จำนวน 38 แห่ง โดยขออนุญาตหมายวัน-เวลาล่วงหน้า เพื่อทำการสัมภาษณ์หัวหน้าบรรณารักษ์และ/หรือนักวิชาการโสตทัศนศึกษาตลอดจนผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด ได้แก่ สถานภาพของห้องสมุด หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานวัสดุย่อยสลาย นโยบายในการใช้วัสดุย่อยสลายของห้องสมุด ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลแบบคะแนนดิบ แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การดำเนินงานวัสดุย่อยสลายของห้องสมุดในด้านงานเทคนิคและบริการผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลแบบคะแนนดิบ แจกแจงความถี่

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานวัสดุย่อยสลายในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้เสนอข้อมูลแบบหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. หาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร } 2524: 40)$$

\bar{X}	=	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
f	=	จำนวนความถี่ของคะแนน
X	=	น้ำหนักของคะแนน
N	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ในการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ได้จากการกำหนดระดับคำตอบเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.60 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
3.60 - 4.59	หมายถึง	มีปัญหามาก
2.60 - 3.59	หมายถึง	มีปัญหปานกลาง
1.60 - 2.59	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1.00 - 1.59	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) จากสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left[\frac{\sum fX}{N}\right]^2} \quad (\text{ประกอบ กรรณสูตร 2524: 51})$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 f = ความถี่ของคะแนน
 X = น้ำหนักของคำตอบ
 N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4. นำข้อมูลที่ได้และข้อ เสนอแนะมาสรุปประเด็นสำคัญ